

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och till vissa lagar som har samband med den

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och till vissa lagar som har samband med den (RP 183/2025 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande. Vid sakkunnigutfrågningen i utskottet har det lyfts fram ett behov av att försäkra sig om proportionaliteten och nödvändigheten hos den ändring som föreslås i 6 § 1 mom. 11 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och som går ut på att slopa det särskilda kravet på maximistraffet för det misstänkta brottet. I enlighet med 38 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning begär finansutskottet utlåtande av grundlagsutskottet i ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Timo Annala, finansministeriet
- professor Tuomas Ojanen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- biträdande professor Anu Mutanen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi, lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om pension för arbetstagare och lagen om transportservice.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2026.

I propositionen ingår ett avsnitt om lagförslagets förhållande till grundlagen och lagstiftningsordningen. Enligt regeringens uppfattning kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande GrUU 25/2026 rd

FINANSUTSKOTTETS BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Finansutskottet har beslutat att i enlighet med 38 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning begära utlåtande av grundlagsutskottet särskilt om den ändring som föreslås i 6 § 1 mom. 11 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) I propositionen föreslås det att 6 § 1 mom. 11 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi ändras så att de särskilda krav som begränsar förundersökningsmyndigheternas begäran om fullgöranderapporter slopas. Enligt den gällande bestämmelsen ska fullgöranderapporten utarbetas till stöd för polisens, Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott eller för Tullens verksamhet vid förundersökningar, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats. Enligt förslaget kan förundersökningsmyndigheterna i fortsättningen begära fullgöranderapporter i fråga om sådana misstänkta brott där det föreskrivna maximistraffet är kortare än fängelse i ett år och brottet inte misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats.

(2) Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi har kommit till med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 38/2010 rd). Grundlagsutskottet bedömer i det sammanhanget också uttryckligen bestämmelserna om fullgöranderapporter. Enligt 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kan en utredningsenhet upprätta en fullgöranderapport enbart på begäran av en myndighet och endast för ett syfte som anges i 6 § i samma lag. Utredningsenhetens rätt att få uppgifter för utarbetandet av en fullgöranderapport bestäms enligt 7 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Enligt paragrafen har utredningsenheten trots sekretess rätt att av myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för utarbetandet av en fullgöranderapport och som den myndighet som begär rapporten har rätt att få för det ändamål som uppges i begäran. Enligt propositionsmotiven (s. 16) fås uppgifter för fullgöranderapporten från Skatteförvaltningen, Tullen, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, Olycksfallsförsäkringscentralen, Utsökningsverket, Rättsregistercentralen samt Patent- och registerstyrelsen.

(3) Den föreslagna regleringen utvidgar rätten för Enheten för utredning av grå ekonomi att för utarbetandet av fullgöranderapporter behandla uppgifter om fysiska personer. Förslaget är till denna del relevant med avseende på skyddet för personuppgifter i 10 § i grundlagen. Vid bedömningen av regleringen är det dock väsentligt att den föreslagna ändringen inte utvidgar rätten för den myndighet som begär en rapport att få uppgifter, utan den fullgöranderapport som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi kan endast innehålla sådana uppgifter som den myndighet som begär rapporten har rätt att få inom ramen för sin egen rätt att få uppgifter och för det aktuella ändamålet. Dessutom ska fullgöranderapporten i enlighet med den föreslagna 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi vara nödvändig för de ändamål som anges i 6 §, och den myndighet som begär rapporten ska ge en bekräftelse på att det bedömts att begäran är nödvändig. Den föreslagna regleringen, där det i första hand är fråga om det tekniska

Utlåtande GrUU 25/2026 rd

tillgodoseendet av myndigheters särskilt föreskrivna rätt att få uppgifter, är enligt grundlagsutskottet inte problematisk i konstitutionellt hänseende.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors 21.4.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml
vice ordförande Onni Rostila saf
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Arja Juvonen saf
medlem Atte Kaleva saml
medlem Teemu Keskiarja saf
medlem Mats Löfström sv
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Johannes Yrttiaho vänst
ersättare Henrik Vuornos saml.

Sekreterare var

utskottsråd Johannes Heikkonen.